

Vergaderjaar 2024–2025

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 3397

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 april 2025

In het Regeerprogramma van 13 september jl.¹ is het voornemen aangekondigd om de opvang verder gedifferentieerd te versoberen. Middels deze brief informeer ik u over de besluiten die ik heb genomen in het kader van dit voornemen. Deze besluiten zijn gestoeld op het wettelijke kader van de huidige en herziene Europese Opvangrichtlijn en passen bovendien binnen het toekomstbeeld dat in de Uitvoeringsagenda flexibilisering asielketen is vastgesteld voor de asielopvang. Ook hangen de genomen besluiten samen met de maatregelen uit het Regeerprogramma omtrent de beleidsintensivering van de aanpak overlastgevende asielzoekers en de optimalisering en uitbreiding van de Regeling eigen bijdrage asielzoekers (Reba).

Definitie versobering

Onder sobere opvang van asielzoekers versta ik een locatie, (1) die voldoet aan de minimumstandaarden zoals voorgeschreven door de Europese Opvangrichtlijn; 2) waar de veiligheid, beheersbaarheid en leefbaarheid gewaarborgd wordt en overlast zo veel mogelijk wordt ontmoedigd en voorkomen; (3) waar een beroep wordt gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de asielzoeker; en (4) waar zelfredzaamheid van de bewoners wordt bevorderd d.m.v. taal en werk zodat zij zo snel mogelijk een bijdrage leveren aan de Nederlandse samenleving. Hierbij geldt dat er zo veel mogelijk kosten worden bespaard en de uitvoering zo min mogelijk wordt belast. Ook wordt zo veel mogelijk aangesloten op de implementatie van de Uitvoeringsagenda flexibilisering asielketen.

Bestaande versoberende maatregelen en beleid tegen overlast

In het kader van het voornemen de opvang te versoberen, is het belangrijk te vermelden dat een aantal reeds genomen besluiten en maatregelen

¹ P. 20–21 Regeerprogramma (overheid.nl)

reeds bijdragen aan het kabinetsvoornemen om versobering toe te passen in de asielopvang. Zo geeft het maatregelenbeleid het COA de mogelijkheid om bij niet-naleving van verplichtingen of overlastgevend gedrag maatregelen op te leggen, waaronder het inhouden van verstrekkingen. Daarnaast is de procesbeschikbaarheidsaanpak ontwikkeld, een escalatiemodel waarin een steeds zwaarder regime kan worden toegepast als een vreemdeling niet meewerkt aan zijn/haar procedure of overlast veroorzaakt.

Nieuwe maatregelen

Uitgaande van bovengenoemde definitie van versobering, heb ik de volgende besluite genomen:

Materiële opvangvoorzieningen

Om kosten te besparen heb ik besloten asielzoekers in procedure, verblijvend in de pol of in azc's, zelf voor hun maaltijden te laten zorgen en hiervoor waar nodig en mogelijk kookfaciliteiten te realiseren. Hiermee wordt ook een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de asielzoeker. De verstrekking van eetgeld waarmee bewoners zelf kunnen koken levert naar inschatting een jaarlijkse kostenbesparing op van 41% ten opzichte van catering.² Het zelf koken zorgt bovendien voor een zinvolle dagbesteding wat een overlastbeperkend effect kan hebben. Tijdens het aanmeldproces wordt vastgehouden aan het huidige beleid en catering te blijven aanbieden. Wel wordt deze werkwijze aangepast naar het verstrekken van eetgeld na 8 dagen verblijf in een centrale ontvangstlocatie.

Plichten

Momenteel ontvangen asielzoekers zorg in natura en hoeven asielzoekers die inkomsten uit werk of vermogen hebben, niet mee te betalen aan de zorgkosten die zij maken. Gelet op de kosten die de staat maakt voor de opvang van asielzoekers, heb ik besloten om de Reba uit te breiden en een eigen bijdrage te vragen voor zorgkosten wanneer een asielzoeker inkomen of vermogen heeft. Hiermee wordt ook een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van de asielzoeker.

Daarnaast heb ik ter bevordering van de beheersbaarheid op locaties besloten om de inhuysregistratie uit te breiden naar centrale aanmeldlocaties. Asielzoekers verblijven op dit moment gemiddeld 1,6 maanden in een aanmeldlocatie. De inhuysregistratie door COA dient enkel om vast te stellen of de vreemdeling nog in de opvangvoorziening verblijft en aanspraak maakt op voorzieningen.

Tot slot heb ik besloten om het rechten en plichtengesprek uit te breiden en daarin de gevolgen van een afwijzing op de asielaanvraag voor verblijf in de opvang en verstrekkingen te laten opnemen. Dit wordt ook in het document dat asielzoekers dienen te ondertekenen opgenomen. Daarmee kan het COA duidelijk maken aan de asielzoeker waar de opvangverantwoordelijkheid van het COA en het recht op verstrekkingen begint en eindigt.

² Dit percentage is gebaseerd op de huidige normbedragen die het COA hanteert per persoon per jaar.

Ik heb het COA gevraagd deze maatregelen uit te gaan werken en te implementeren.

De Minister van Asiel en Migratie,
M.H.M. Faber-van de Klashorst